

HÖRBY

från by till köping



Del 9 Tornabacken

Den 19 oktober 1870 erhöill åboarna Olof Lindblad och Sven Persson fastebrev på Hörby nr 4 1/16 mtl. Vid laga skiftet 1839 fick gård nr 4 som tillhörde Osbyholms gods sina marker vid Westergatan (Ringsjövägen) och ytterligare en smal remsa vid Östra Storgatan (Kristianstadsvägen). Järnväggsgatan nr 1 tillhörde gård nr 13.

Kom man från Kristianstad så låg marken på höger sida.

Den 8 december 1883 erhöill fotografen J. M. Lindstedt köpebrev på Östra Storgatan nr 4 och Järnväggsgatan nr 1. Tillsammans 8 500 kv. fot. med därå uppförda byggnader. Lagfart den 31 december 1892. Säljare för Östra Storgatan nr 4 var Sven Persson och för Järnväggsgatan nr 1 Anders Jönsson på nr 13 som för övrigt sålde även Järnväggsgatan nr 2 – 4.



Den 22 oktober 1898 avlider J. M. Lindstedts hustru Elna Lindstedt, född Börjesson. De hade två barn. Alfred, född den 21 januari 1789 och Anna Viktoria, född den 20 november 1883.

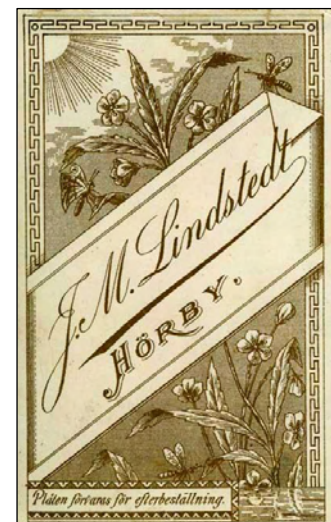
Fadern sålde till sonen Östra Storgatan 4. Köpebrev den 15 november 1901. Dock behöll han huset på Järnväggsgatan nr 1. Två år senare sålde sonen tillbaka till fadern Östra Storgatan nr 4 den 16 juni 1903.

Den 7 november 1907 sålde J. M. Lindstedt husen och de båda tomterna till Jöns Christian Hessing.



Fotot till vänster är på en okänd ung dam.

Fotot till höger är en av J. M. Lindstedts reklambilder. Det fanns många olika utföranden.



Handlare Jöns Christian Hessing etablerade en liten speceriaffär och hade denna fram till år 1916 då han avlider. Hans hustru Elna Hessing fortsätter att driva affären till i början av år 1925, då även hon avlider. Jöns Christian Hessing var också skollärare och hans hustru Elna folkskolelärarinna.

Arvingarna sålde husen och tomterna till handlare Johan Persson. Köpehandling den 3 september 1925. När Johan Persson avlider sålde hans arvingar allt på auktion. I januari 1929 inropade Tage Rikard Nyström affären. Han inflyttade till Hörby från Amerika den 10 januari samma år. Han hade tjänat stora pengar i det förlovade landet i väster. Nu skulle han gifta sig med sin trolovade Olga Bengtsson. De var båda födda i Norra Vram.

Den 3 maj 1940 övertogs affären av handlare Anders Olsson. Han började sin bana som handlare i Sätaröd 1923. Flyttade till Hörby söder 1931, till Höör 1932 och till Tygelsjö 1933 innan han och övriga familjen återkom till Hörby ännu en gång.



Åbo Olof Lindblad på nr 4 1/16 mtl sålde en tomt på Östra Storgatan nr 3 som var på 4 700 kv. fot till tunnbindare Hans Mårtensson Haglund. Köpebrev den 1 februari 1884.

Huset som Haglund byggde är det som ligger intill Anders Olssons. De flesta varor från medeltiden och fram till mitten av 1900-talet packades i tunnor. Dessa trätunnor lämpades bra för bland annat tjära, som var en stor exportvara. Sill fraktades också i tunnor.



Tunnor på rad i Per Mörcks affär.

Ytterligare två tomter sålde åbon Sven Persson, Östra Storgatan nr 1 som var på 1 000 kv. fot och Östra Storgatan nr 2 som var på 1864 kv. fot. Köpare för båda tomterna var snickare Christian Olsson. Köpebrev för Östra Storgatan nr 1 den 25 mars 1885 och för Östra Storgatan nr 2 den 18 januari 1886. Snickare Christian Olsson köpte ytterligare en tomt på Östra Storgatan nr 2. Den ägdes av Olof Lindblad som var på 3836 kv. fot. Köpebrev den 17 mars 1886.



Bilden ovan visar att innan man byggde husen var här bara är en jordhög. Man hade fraktat dit bräder och börjat gräva. Stolparna som syns i mitten av gatan är till för upphängning av fotogenlyktor. De allra första lyktorna i byns historia. Denna form av gatubelysning hade premiär 1878.

Den 22 november 1886, sålde Christian Olsson de två tomterna med två uppförda byggnader till Hans Hansson och hans hustru Kjersti Kristiansson. Snickarmästare Christian Olsson var son till Hans Hansson i hans första gifte. I sitt andra gifte hade han sonen J. P. Mankell.

Hans Hansson, född den 13 september 1829 i Harlösa, och hans hustru Kjersti Kristiansson, född den 27 april 1820 i Stora Harrie, ägde på nr 1 i Utteröd ett utsocknesfrälsehemman på 109/12 288 mtl, Hammarlunda socken.

Förutom sonen Christian hade han med Kjersti sönerna Hans Oscar Hansson, född den 27 juli 1855 i Lund och Johan Peter Mankell, född den 12 januari 1858 i Harlösa.

Hans Oscar var sadelmakare och John Petter bildhuggare.

Den 17 juni 1890 avlider Hans Hanssons hustru Kjersti. Vid arvskiftet den 6 juni 1891 erhöll Hans Hanson hälften och den andra hälften delades av sönerna Johan Peter och Hans Oscar som sålde sina delar till fadern. Köpebrev den 20 oktober 1892.

Den 22 juni 1903 skrivs ett köpebrev, då sålde Hans Hansson husen och tomterna till landstingsmannen Måns Jönsson i Hammarlunda som i sin tur skriver ett köpekontrakt den 14 maj 1907 med Johan Olsson. Köpebrev den 29 oktober 1907.

Johan Olsson sålde hela rasket till det nystartade Fastighetsbolaget Tornet den 29 oktober 1907. Det var samma dag som Johan Olsson köpte husen och tomterna av landstingsmannen Måns Jönsson. Man kunde göra så, köpa och sälja samma dag och samtidigt tjäna pengar på det.

Fastighetsbolaget Tornet såldes till Per Olsson och hans hustru Anna Olsson den 30 juni 1917.

Den 27 februari 1933 avlider Anna Olsson. Hon var född den 2 april 1873 i Högseröd.

Bouppteckningen talar om att det fanns kontor, matrum, sängkammare, kök, vind och källare i boningshuset.

I verkstaden som låg in på gården fanns hyvelbänk, bandsåg, planhyvel, fräsmaskin, bormaskin, svarv, slipsten, en äldre splintmaskin och diverse elektriska motorer. Limhall med plåtar.

Fem stycken fanéressar.

20 stycken vita kistor, 15 stycken svarta kistor. Prydnader och handtag.

I garaget fanns en likbil, en likvagn och en dragkärra. (Vid Per Olssons död fanns det kvar en likvagn.) Vedbod.

Förutom familjen fanns det hyresgäster i boningshuset.

Drängen Edvin Carlsson

Vägarbetare Otto Nilsson

Fru Mimmi Persson

Änkan efter Nils Andersson.

Per Olsson avled den 9 februari 1943.

Paret hade tre söner som alla arbetade i företaget.

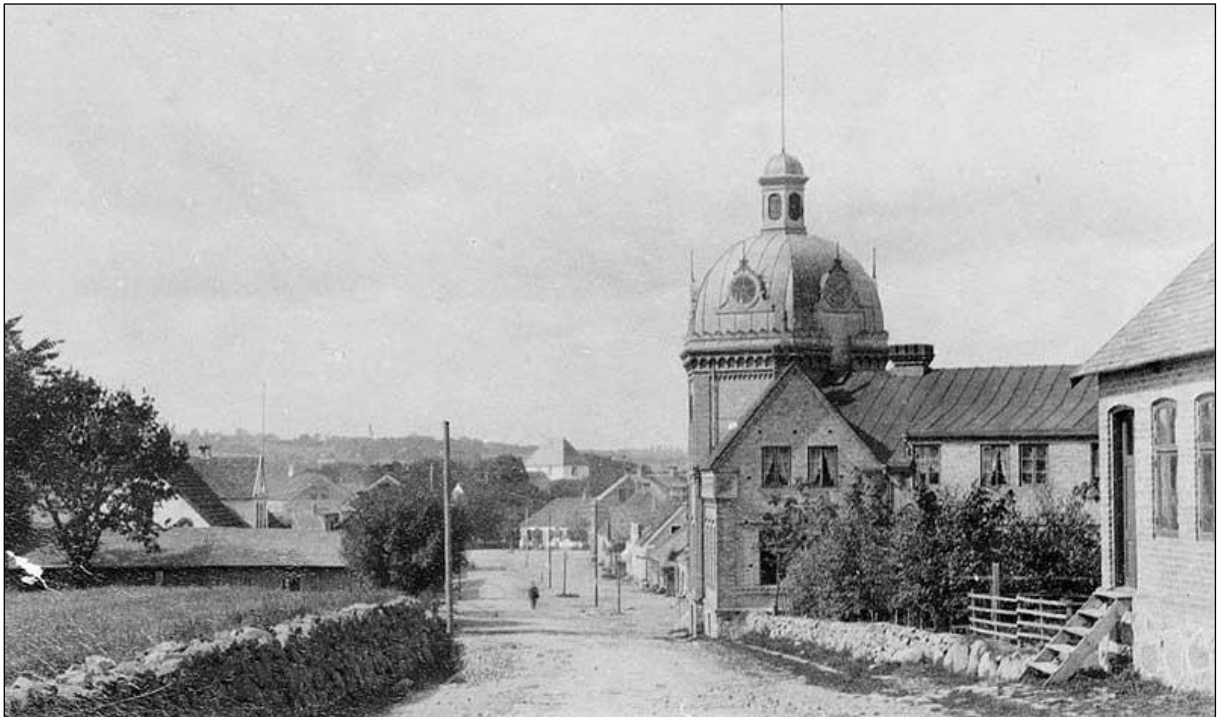
Konrad Filip Olsson, född 1898

Thure Elborn Olsson, född 1902

Göte Yngve Olsson, född 1906. Tager sig efternamnet Tornbo.

Efter Per Olssons död blev Göte Yngve Ohlsson ägare till tomterna och byggnaderna. Stadsägorna 372 – 374 i kvarteret Maltesholm.

I mitten av 1940-talet blåste kupolen bort i en häftig storm.



På den vänstra sidan av Tornabacken fanns inga hus på 1890-talet. Marken tillhörde gård 6 o 21.



Vykort.



På översta våningen inrättades byns första telegrafstation. Ledningarna går ut till stora stolpar och löper längs gatan. Den första telefonlinjen gick härifrån och till Georgshill.



Vykort. Den första tiden gick telegrafstolparna i mitten av gatan. Här placerades också den första belysningen som bestod av fotoskenlampor. De behövde tändas vid mörkrets inbrott och släckas när det ljusnade. Fotot är från åren innan 1900. Den nya kyrkan är byggd men gästgivargården är inte rivet då man till vänster ser gaveln på ena stallet.



Den här bilden över Storgatan är från 1910-talet. Ännu inga bilar, utan här kunde man gå mitt i gatan. Där gatan smalnar av vid tornet började Östra Storgatan. Fick senare namnet Kristianstadsvägen. För den skarpsynta kan man se att telegrafstolparna flyttats till den högra sidan av gatan. Huset till höger i bilden är det gamla tingshuset, nu fanns här järnhandlare Winqvist.

-- Telefonnät i Hörby.

Från stationen till gästgivarregården har man redan en telefonledning färdig. Under anläggning är en ledning till Georgshill, kronolänsman Krooks bostad, som är belägen ett stycke utom Hörby. Så snart den sistnämnde ledningen blir färdig kommer en tredje att anläggas till handlanden Sv. Thorsfons bostad. Naturligtvis kommer post- och banklokal icke att sakna sin telefonledning. Det kan man falla att följa med sin tid. Det är icke blott i detta utan i mycket annat, som Hörby samhälle går raskt på. "Mätte det blott ej gå "för fort", så att en stagnation inträder, hwilket skett på så många andra ställen. Det wore skada om det lifliga och framåtsträfwande samhället.

Notis i Eslövs tidning onsdagen den 28 november 1883.

Torsdagen den 10 december 1885 fanns en ny notis i Eslövs tidning: "Ett telefonbolag är under bildande och räknar redan nu med ett 80-tal medlemmar.

Förut förefinnes en telefonledning emellan befallningsman Krooks boställe, det på ca ½ fjerdningsvägs afstånd från byn belägna Georgshill och jernvägsstationen samt mellan gästgivarregården, nya jernvägshotellet och jernvägsstationen.

Det troliga är att Hörby en gång i framtiden kommer att blifva centralstation för det skånska telefontätet."



HÖRBY!

De, som intressera sig för anläggandet af ett **telefonnät** med centralstation i Hörby och i förbindelse med statens skånska telefonnät, behagade sjelfva eller genom ombud sammanträda å **Jernvägs-hotellet i Hörby** fredagen den 23 okt. kl. 11 f. m.

Werner G. von Schwerin. Sw. Thorsson.
Georg Krook.

(R. 3.)

Annons i Eslövs Tidning tisdagen den 20 oktober 1885.

Torsdagen den 28 januari 1886 kan man läsa i Eslövs Tidning att Hörby centraltelefonstation intogs igår i Skånska nätet.

Tisdagen den 5 juni 1888 står följande i Eslövs tidning.

Den nya telefonlinjen mellan Malmö och Hörby vilken i dessa dagar blivit öppnat skall säkert hälsas med tillfredsställelse av samtliga telefonabonnenter vika nu torde få slippa att såsom förut varit fallet vänta timtals på att bli ”kopplade” till den man velat tala med? Med allt skäl kan man säga att den nya koppartrådsledningen avhjälpert ett länge känt behov.



På 1910-talet flyttade man telefonstationen från Tornet och ner till Gamla Torg.

Den 19 augusti 1920 sålde Per och Johanna Hast en tomt om 6.900 kv. fot på Lilla Torggatan 12.

Den 7 september 1920 sålde Ingeborg Dahlberg en tomt om 6.900 kv. fot på Lilla Torggatan 11.

Båda tomterna köptes av Kungliga Telegrafstyrelsen. Huset man byggde blev den nya telefonstationen. Gatan heter idag Ernst Algrensgatan.



I hörnet Lilla Torggatan (Ernst Algrensgatan) och Lilla Nygatan (Bollhusgatan) köpte Kungliga Telegrafstyrelsen två tomter 1920 och byggde den nya telegrafstationen.



Före detta Järnvägsgatan. Numera Kungsgatan.

Mellan 1901 och 1906 byggde man fortsättningen på Järnvägsgatan ned till Råbygatan. Så småningom bytte man namn på hela gatan, från mejeriet och ner till Råbygatan. Den erhöll namnet Kungsgatan.



Mellan Järnvägsgatan (Kungsgatan) och Slagtoftagatan (Slagtoftavägen) gick en liten gata som hette Kärleksgatan. Numera är den gatan inkörspport till de nya husen på Kungsgatan, tidigare Järnvägsgatan.

Torsdagen den 15 september 1887 kunde man läsa i Eslövs tidning att Östra Storgatan hade fått trottoar längs hela gatan. Östra Storgatan bytte också namn, den fick namnet Kristianstadsvägen, och började vid tornet och slutade vid Ekebodavägen. Men namnet Tornabacken försvann inte och när man i augusti 1963 började riva husen längs den ena sidan för att breda vägen så levde minnet kvar.



Anders Olssons affär rivs.



Ovanför Bil Månsson har husen vid Tornabacken rivits. Augusti 1963.



Tornabacken 2023 sedd från korsningen Kristianstadsvägen – Kungsgatan.



Även denna bild från Tornabacken 2023. Nya hus även på den andra sidan.
Marken tillhörde gård nr 6 o 21.



Korsningen Slagtoftagatan (Slagtoftavägen) och Östra Storgatan (Kristianstadsvägen). Framför det vita huset på höger sida mynnade Kärleksgatan ut.

Gatunamnen inom parentes är vad de heter idag. (2023)

Hans Hansson från Utteröd i Hammarlunda socken köpte av sin son Christian Olsson hus och tomt på Östra Storgatan nr 1 och 2. Huset skulle sedermera få namnet Tornet.

Snickare Christian Olsson inflyttade till Hörby den 19 november 1877 och bosatte sig hos garvare August Olsson i Råbygatan. 1885 flyttade han till Östra Storgatan nr 1 och 2. Efter det att han sålt till sin fader Hans Hansson flyttade han till Storgatan nr 6 och öppnade ett möbelsnickeri.

Christian Olsson blev änklings den 30 juli 1891. då hans hustru Bengta avlider. Christian ägde ingen mark men hade en snickarverkstad.

Till samma ställe inflyttade bildhuggaren John Peter Mankell och hans hustru Johanna Svensson den 5 mars 1892 från Utteröd nr 1 i Hammarlunda socken den 5 mars 1892.

CHR. OLSSONS Möbelaaffär,
Hörby,
rekommenderar sig till utförande af allt hvad till möbelsnickeriyrket hörer.
Ständigt lager af färdiga möbler jemte ritningar finnas till påseende.

Annons i Eslövs Tidning tisdagen den 22 december 1891.

Tillkännagifvande!
Att jag den 1 instundande oktober öppnar Möbelsnickeri- och Bildhuggeriverkstad i snickare Chr. Olssons hus i Hörby får jag härmed tillkännagifva, och rekommenderar jag mig till utförande af möbler i såväl antik- som nutidsstil till moderata priser.
Mångårig praktik i såväl in- som utlandet.
OBS.! Mina arbeten haiva blifvit belönade med silfvermedalj.
Joh. P. Mankell.

Annons i Hörby Posten lördagen den 12 september 1891.

Rid- o. Kör- kapplöpning

eger rum i Slagtofta Tivoli Söndagen den 15 Juli kl. 4 e. m.

Priserna lika i båda löpningarne: 1:sta pris 50 kr., 2:dra pris 25 kr., 3:dje pris 10 kr.

Inskriftsavgift pr häst i hvardera löpningen 5 kr.

Anmälningar ske hos hrr A. Åberg, Ö. Espinge, timmerhandl. I. Persson, Löberöd, och undertecknad till och med Lördagen den 14 Juli, hvarefteringa anmälningar mottagas.

Åskådare underrättas om, att såväl anmälda täflande, som öfriga medlemmar aftåga från Tivoliplatsen med fanor och musik, (orkester 12 man) kl. senast half 4 e. m.

Inträde inom täflingsbanan 50 öre, utom banan 25 öre.

Vin- och maldrycksservering på platsen.

Inträffar ogynsam väderlek uppskjutes kapplöpningen.

Hörby i Juni 1894.

Joh. P. Mankell.

Genom en annons i Hörby Posten om Hörby Nya Accidens tryckeri onsdagen den 14 januari 1891 får man veta att detta tryckeri ligger på snickare Christian Olssons gård.

Hörby
Nya Accidens-Tryckeri
(innehafvare W:m Lefèvre)
(snickaremästare Ohlssons gård)
utför alla slags
Accidenstryck
skyndsamt, omsorgsfullt och billigt.

Tryckning af bjudningsbref och bjudningsbiljetter verkställes på kortaste tid och till billigaste priser.

Annonsen till vänster införd i Hörby Posten torsdagen den 12 juli 1894.

Johan Peter Mankell hade under några år Slagtofta Tivoli.

Kapplöpningen lockade ett par tusen personer. Första priset i kapplöpningen, 50 kronor, togs av smeden O. Löfqvist från Hörby med hästen "Nora", Samma person tog även första priset, 50 kronor, i ridningen.

Sedan tävlingen var avslutad och priserna utdelats, fortsatte dansen till sent ut på natten.

Notis i Hörby Posten tisdagen den 17 juli 1894.

Lite senare detta år söndagen den 2 september då det var sista gången för säsongen skulle man infånga en intvålad gris. Som pris erhöil man grisen.

Efter sex fruktlösa försök att infånga den hala grisen lyckades drängen Per Thorsson att fånga den.

KÄLLOR:

Kyrkböcker från Hörby församling, Hörby landsförsamling, Höör, Tygelsjö och Hammarlunda.

Frosta Häradsrätt. Lagfarter serie CIIIc

Frosta Häradsrätt. Bouppteckningar serie FII

Tidningsarkivet i Lund: Eslövs Tidning, Hörby Posten.

Samtliga svart och vita bilder från Gammalstorp.

Färgfoto: Per-Gunnar Mörck, 2022, 2023.

Tidigare delar:

Del 1. Kyrkbyn.

Del 2. Enskifte.

Del 3. Laga skifte.

Del 4. Marknadsplatsen.

Del 5. Torg och bygatan.

Del 6. Gård nr 8.

Del 7. Industribyn.

Del 8. Gårdarna nr 18 och 19.

Copyright Per-Gunnar Mörck

pergunnar.morck@bredband2.com

Hemsidor: www.morck-rosell.se och www.gammalstorp.se



